

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ad Iesuitarvm Assertionēs, Ex Epistola Priori Divi Pavli ad
Timotheum, in Schola Dilingana disputatas, quibus totum
Papatum stabilire conati sunt, pia responsio**

**Bidembach, Wilhelm
Osiander, Lucas**

Tvbingæ

VD16 B 5358

Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino vtere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36892

Pauli loquente: Arma militiæ nostræ non carnalia sed spiritualia sunt: Sarculo (inquit Bernhardus ad Pontificẽ) opus est, non sceptro, vt opus facias Prophetæ: nec vel dominans Apostolatũ, vel Apostolicus dominatum vsurpare debet. Multa hæc restarent dicenda: sed properandum est ad ea quæ sequuntur.

I E S V I T Æ.

Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere.

VII. Passus fuerat Apostolus, ad id vsq; tempus (vt rectè hic Hieronymus & Chrysostomus colligunt) Timotheum abstinere à vino, potuq; aqua contentum esse, sed & tunc non inquit moderato, sed quod minus est, modico vino utere, illoq; tanquam medicamento, propter languentem stomachum, & frequentes corporis debilitates: Si ergo in homine tam debili, cui tam multo pro Christi Ecclesia perferendi erant labores, abstinentiam probat à parte iustæ quantitatis vini, certè commendaret abstinentiam omnino à vino in homine robusto, & vitiosis cupiditatibus agitato: Si hæcenus Timothei abstinentiam taceret laudauit, certè nunc nisi postulasset necessitas, quæ hic exprimitur, ne modicum quidam istud vini concessisset. Quod si abstinentiam à vino laudat Apostolus, quo modo consequens est (quod noui Euangelici volumus) vt abstinentiam ab illis vituperet, à quibus simile periculum imminet?

Vide Hierony.
lib. 2. aduersus
Iouin. & Chry-
sost. hom. 1. ad
populum Antio-
chenum & in
hunc locum, &
Bernhardũ ser-
mo. 30. in Cant.

R E S P O N S I O.

Vtinam

Vtinam verò Iesuitæ abſtinentiam à vino & cibis delicatis tam ſtrictè ſeruarēt, quàm ab alijs exigunt. Nos certè ij non ſumus, qui nimiam repletionem vel in eſu vel in potu laudemus. Scimus em̄ nos non ideo viuere, vt edamus ac bibamus, ſed ideo edere & bibere debere, vt viuamus. Eſcæ ventri (inquit Apoſtolus) deſtinatæ ſunt, & venter eſcis: Deus autem & hūc & illas abolebit. Nec valdè eximīa Theologia eſt, quam hīc Iesuite docent, cum Ouidius etiam hanc in edendo mediocritatem & temperantiam his verſibus commendauerit.

Neue diu præſume dapes, ſed deſine citra

Quàm cupias, paulo, quàm potes, eſſe minus.

Cū autē hæc mediocritas, etiā Ariſtotele teſte, conſiſtat nō in medio rei, ſed in medio quo ad nos (nam quod tyroni nimiū eſt, id Miloni Crotoniatæ parū eſt,) nec poſſumus nec debemus certam & communem Regulā omnibus præſcribere, qua ſecundū vncias vel cibū vel potū dimetiamur: ſed hoc vniuſcuſq; prudētīæ, qua quis ſeipſum, & corporis ſui conſtitutionē optimè nouit, relinquimus: & generatim cū D. Paulo præcipimus, honorē eſſe habendum corpori, nō tamē ad expletionē carnis. Qui verò prohibent: Ne tetigeris, ne guſtaris, neq; contrectaris, hoc eſt, qui certa ciborū & potionū genera certis interdicitis circūſcribūt, & ab his proſus abſtinere iubēt, eos dicimus tradere præcepta & doctrīnas hominū, quæ verbotenus quidē habēt ſpeciē ſapiētīæ per ſuperſtitionē ac humilitatē animi, & læſionē corporis: ſed reipſa ſunt egena elemēta mundi, quæ omnia ipſo vſu pereunt. Non eſt enim regnum Dei cibus ac

b 2 potus.

Rom. 14. potus, sed iustitia & pax & gaudiū in spiritu sancto.

Hieronymus, à quo rursus Iesuitæ suffragia emendicāt, lib. 2. aduersus Iouinianū sic scribit: Paulus Apostolus discipulo Timotheo dolenti stomachum, & infirmitates plurimas sustinēti, suadet vini modicam potionem: iam noli (inquit) aquam bibere. Cui autem dicit: iam noli aquam bibere, ostendit eum aquam antea potasse. Quod non antè concederet, nisi crebræ infirmitates & dolor stomachi postulassent. Hactenus illa. Sed non mirum est Hieronymum hæc & alia longè absurdiora eo loco scripsisse, cum ieiunium tam immodicis laudibus ibi esse ferendum suscepit, vt non vereatur scribere: nos per ieiunium redire in Paradisum, vnde per saturitatem fueramus eieci. Verum hæc & similia Hieronymus suo, non Ecclesiæ periculo, scripserit.

Chrysostomus in hunc locum: Licet ille (Timotheus) & stomacho lassesceret, & alijs quoque morbis esset obnoxius, non tamen ipsum vino permittit impleri, sed ad sanitatē non ad delicias præcipit bibere. Nihil hæc est, quod non & ipsimet dicamus. Scimus enim vino, vt & cæteris creaturis non esse abutendum ad luxum & superfluitatē, sed ad necessitatem & indigentiam fragilium nostrorum corporum, & mœstorum cordium. Idem de homilia prima ad Antiochenos responsū esto, vbi sobrietas laudatur, non omnis à vino abstinentia præcipitur: id em̄ Seuerianum & Mahumeticū esset, non Christianum.

Proverb. 31.

Epiph. hæres. 45.
Contra Seuerianos.

Bernhardus etsi vt Monachus ad Monachos de abstinentia à vino satis *μνησικῶς*, hoc est, superstitiose loquitur,

loquitur, quasi Episcopo quidē vinū bibere à Paulo
 permīssum sit, Monacho nō itē: tamen sermonem ita
 claudit: Id te saltem volo admonitum esse, vt si tibi
 ita auctoritas Apostoli placet de bibēdo vino, M O-
 D I C O, quod ille adiunxit, non prātermittas. Vbi
 vides, eum mediocritatem, aut si mauis, paucitatem,
 non nullitatem (vt sic loquar) vini commendare. Aliud
 enim est modicum, aliud prorsus nullum vinum
 bibere. Neq; est ignotū, quod Alanus in vita Bern-
 hardi scribit, eum in frugalī continentīe exemplo
 nimietate excessisse. Tandem enim propter nimiam
 tantum foetorem halitus contraxit, vt ad ho-
 minum congressus redderetur ineptior atque inuti-
 lior. Qua in parte non tam in seipsum, quā in Ec-
 clesiam, cui forsan diutius prodesse potuisset, peccasse
 se iudicatur.

I E S V I T Æ.

E X C A P. VI.

*Quicumque sunt sub iugo serui, Domini-
 nos suos, &c.*

Pluribus in locis Apostolica Epistola manifestam fidem I.
 faciunt, iam eo tempore ministros fuisse Satanae, qui libertatis Rom. 13.
 Christianae pretextu, tentarent omnes seruitutis & obedientiae 1. Cor. 7.
 leges abolere. Quod se mancipiorum seruitutem iure Gentium Ephes. 6.
 inuestlam, qua omnium maximè cum libertate pugnare, & odios Tit. 2. 3.
 b iij sa esse 1. Pet. 2.